

in control

OF ALCOHOL
OF DRUGS

PREVENTIE EN
HANDHAVINGSPLAN
BERGEN

*In Control of Alcohol &
Drugs*

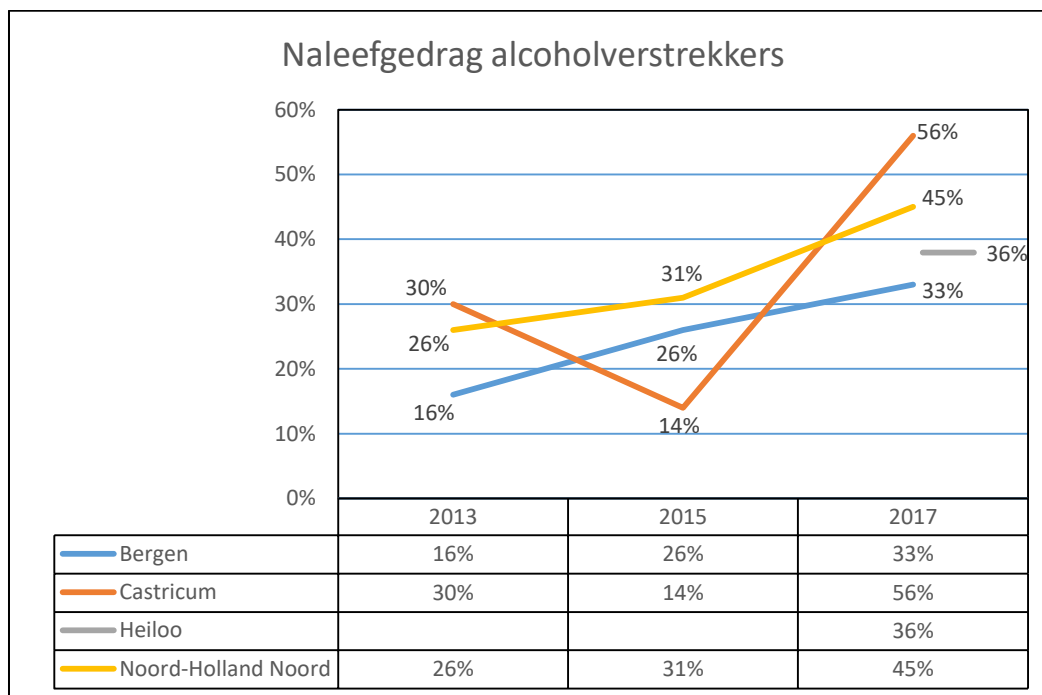
2019-2022

Inhoud	
1. Probleemanalyse.....	2
2. Beleidsfocus	7
Uitgangspunten.....	7
Beleidsdoelgroep en –setting	7
Doelstellingen	8
3. Risicoanalyse.....	10
Gegevens uit onderzoek	10
Gegevens van partners	11
4. Handhavingsactiviteiten.....	12
Leeftijdsgrens 18 jaar	12
Dronkenschap/doorschenken	12
Drugs.....	12
Hotspots inventariseren.....	12
Interventiestrategie bepalen	13
5. Educatieve activiteiten	15
Gezin	15
Onderwijs.....	15
Sportvereniging.....	15
Openbare gelegenheden.....	15
Gemeente.....	15
6. Preventieve interventies	16
7. Communicatie	18
Normatieve communicatie	18
Dreigende communicatie	18
Educatieve communicatie	19
8. Regionale samenwerking	20
9. Evaluatie.....	20
Literatuurlijst.....	21
Bijlage 1 Naleefgedrag verkooppunten alcohol 2015 en 2017 NHN.....	22
Bijlage 2	26
Bijlage 3	29
Bijlage 4 Quick scan	30
Bijlage 5 Beschikbare sanctie–instrumenten	31
Bestuursrechtelijk.....	31
Bijlage 6 Hotspots Bergen	33

1. Probleemanalyse

Sinds 1988 is onder Nederlandse jongeren het alcoholgebruik flink toegenomen. Jongeren zijn in de afgelopen decennia *meer, vaker én op jongere leeftijd* gaan drinken. In 2017 was het grootste percentage zware drinkers (minimaal 1 dag per week 6 glazen of meer), tussen de 18 en 24 jaar oud (Trimbos, 2016). Deze groep vertegenwoordigt ruim 48% van het aantal zware drinkers¹.

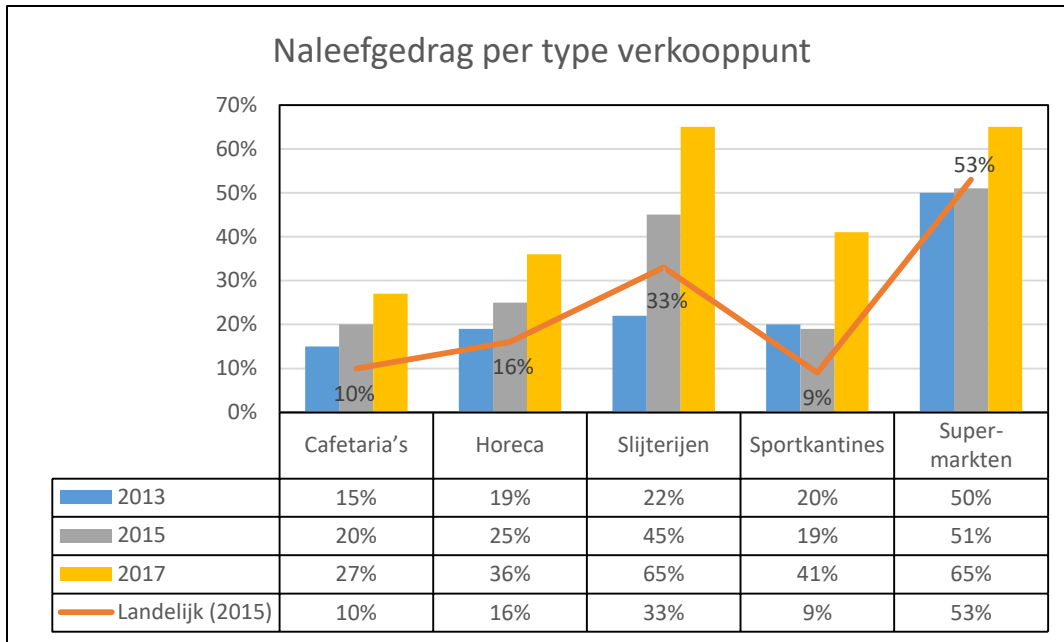
Er zijn een aantal mogelijke verklaringen voor dit probleem, zoals de geruime beschikbaarheid van alcohol, de gemakkelijke verkrijgbaarheid en de sociale acceptatie van het gebruik van alcohol (Koning et al., 2011, Komro, 2007). In onderstaande tabel is de naleving van de leeftijdsgrenzen door alcoholverstrekkers in de BHC gemeenten en de regio Noord-Holland Noord in de 2013, 2015 en 2017 weergegeven. Hierin is een stijging te zien in het naleefgedrag².

Jongeren komen op veel verschillende plekken in aanraking met alcohol. Niet alleen in kroegen en slijterijen is alcohol te verkrijgen, maar ook bij veel andere locaties zoals verenigingen, supermarkten en cafetaria's. Overall om hun heen zien ze alcohol. In de volgende tabel is het naleefgedrag per type verkooppunt weergegeven van alcoholverstrekkers in de regio Noord-Holland Noord in vergelijking met het landelijke naleefgedrag (2015, de lijn).

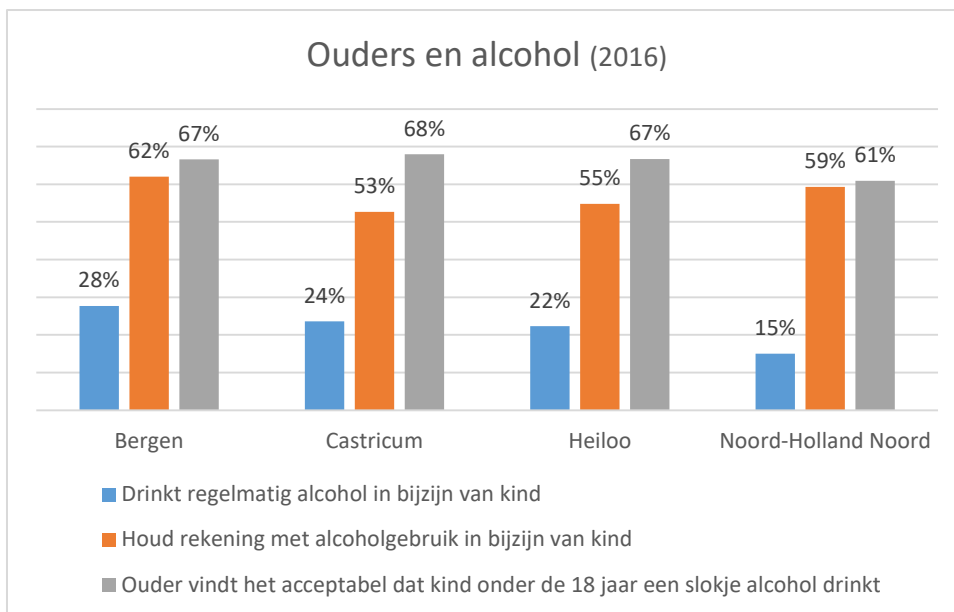
¹ De laatste landelijke meting van alcohol gebruik onder jongeren en jongvolwassenen is in 2015 uitgevoerd.

² Voor de gemeente Heiloo zijn alleen gegevens uit 2017 beschikbaar.

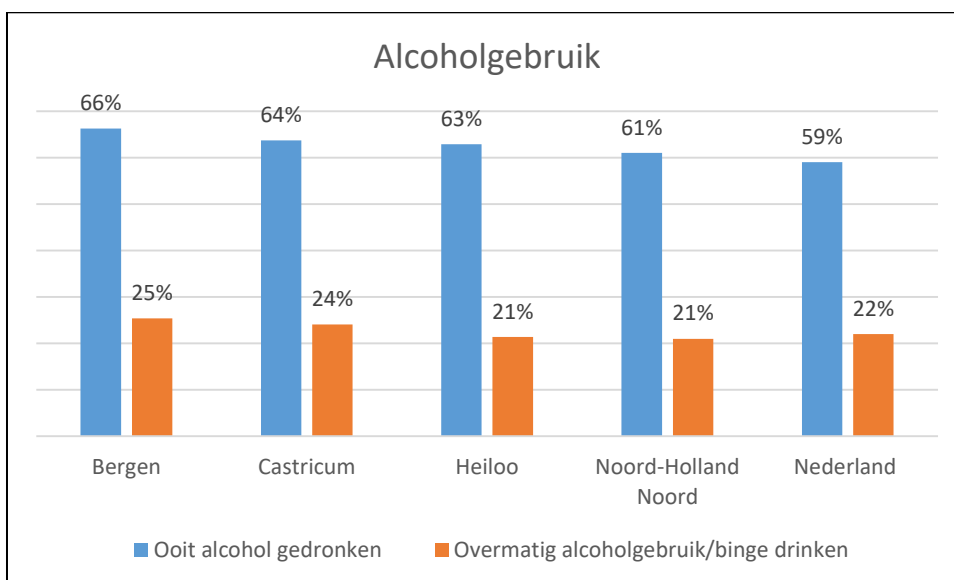
Als gekeken wordt naar de verkrijgbaarheid van alcohol, dan valt op dat het voor jongeren relatief makkelijk is om aan drank te komen. Zo lukt het jongeren in Noord-Holland Noord bij cafetaria's in 73% van de gevallen aan drank te komen (STAP, 2017). Als gekeken wordt naar verkrijgbaarheid op andere locaties is te zien dat de naleving iets beter is, maar nog steeds te wensen overlaat (zie ook Bijlage 1). Wel is te zien dat het naleefgedrag de afgelopen jaren is verbeterd en dat deze in de regio bij bijna elk type verkooppunt hoger is dan de landelijk (op supermarkten na). In Bergen is een stijging van het naleefgedrag van alcoholverstrekkers te zien van 16% in 2013 naar 33% in 2017. Dit is onder het gemiddelde in Noord-Holland Noord van 45%. Bergen scoort op dit punt dus onder het gemiddelde.

De sociale acceptatie van alcohol draagt ook bij aan het probleem. Alcohol wordt geassocieerd met gezelligheid, sport en ontspanning. Dat blijkt niet alleen uit reclame-uitingen rond bijvoorbeeld grote sportevenementen (Heineken dat de Olympische spelen sponsort bijvoorbeeld), maar ook op de gemiddelde verjaardag is alcohol voorhanden. Veel jongeren zien ook hun ouders regelmatig drinken (gezondheidsatlas roken in bijzijn kinderen) en krijgen zodoende het idee dat het erbij hoort. Met name de rol van de ouders en sociale omgeving is van invloed op het drinkgedrag van jongeren. Om het drinkgedrag van jongeren te veranderen, moet ook aandacht komen voor de sociale omgeving van jongeren (Peeters et al., 2016).

In voorgaande tabel is te zien dat meer dan de helft van de ouders het acceptabel vindt dat een kind onder de 18 jaar een slokje alcohol drinkt, maar ook aangeeft rekening te houden met alcoholgebruik in het bijzijn van het kind. 28 % van de ouders in de gemeente Bergen geeft aan regelmatig alcohol te drinken in bijzijn van het kind, waar dat in de gehele regio Noord-Holland Noord 15 % is.

In Bergen verschillen de cijfers wat van het landelijke gemiddelde. Zo blijkt dat 66% van de jongeren tussen 12 en 18 jaar weleens alcohol heeft gedronken. Gemiddeld is men 14,9 jaar wanneer het eerste glas alcoholhoudende drank wordt gedronken. Eén vijfde van deze jongeren doet aan 'bingedrinken' (EMOVO, 2017)

Juist voor jonge kinderen is alcoholgebruik extra schadelijk. De hersenen van jonge kinderen zijn nog volop in ontwikkeling en extra kwetsbaar voor alcohol. Als er in de puberjaren veel wordt gedronken, ontwikkelt het brein zich minder goed. Vooral het bingedrinken is slecht voor het brein

(‘bingedrinken’). De acute gevolgen uiten zich vooral in geheugentaken, impulscontrole en bij motorische taken (Hermens., 2013).

Ten op zichten van alcohol is drugs veel minder sociaal geaccepteerd en roept bij veel mensen de associatie met criminaliteit op. Het bezit en de handel van drugs is slechts in enkele gevallen gedoogd. Alleen de handel en het bezit van cannabis is onder bepaalde voorwaarden toegestaan. Het toezicht en de regulatie hiervan is veel strenger dan bij alcohol. Dit neemt echter niet weg dat 11,1% van de jongeren in de tweede en vierde klas van de middelbare school ervaring heeft softdrugs. En 4,1% met harddrugs (EMOVO, 2017). In de leeftijdsgroep van 18 tot 25 jaar ligt het drugsgebruik hoger, de helft van de jongvolwassenen heeft ervaring met softdrugs. In die leeftijdsgroep heeft ongeveer 13% ervaring met Harddrugs (Jongvolwassenen monitor, 2017).

Net als alcohol hebben drugs negatieve gevolgen voor de gezondheid. Drugs gebruik op jonge leeftijd kan op korte termijn leiden tot gedragsproblemen en concentratiestoornissen. Drugs gebruik kan een rol spelen bij voortijdig schoolverlaten, met als gevolg een toenemende kans op werkloosheid, slechtere gezondheid en psychosociale problemen. Zo hangt cannabisgebruik samen met het ontstaan van psychotische klachten.

Alcohol en drugs hebben niet alleen acute gevolgen maar ook chronische gevolgen. Als er gekeken wordt naar de hersenfuncties van mensen die veel gedronken hebben tijdens hun puberteit, dan scoren zij lager op werkgeheugen, aandacht en geheugen (Peeters et al., 2014). Ook zijn er aanwijzingen dat het gebruik van drugs op jonge leeftijd een verstorend effect heeft op de ontwikkeling van de hersenen (Bava et al., 2010).

Overmatig alcohol- en drugsgebruik heeft dus gevolgen voor de hersenen, maar is ook een niet te onderschatten aanjager van (seksueel-)geweld en overlast (Trimbos, 2016). Het vergroot daarnaast de kans op verkeersongevallen, ongewenst gedrag, letselschade en onveilig vrijen. Vooral jongeren die veel drinken of drugs gebruiken zijn vaker bij deze vormen van riskant gedrag betrokken (Trimbos, 2010).

De kosten van alcohol gerelateerde ongevallen of –vergiftigingen bij jongeren tot 24 jaar bedragen naar schatting 21 miljoen euro per jaar aan directe medische kosten. In deze berekening zijn niet de kosten voor eventueel arbeidsverzuim als gevolg van de ongevallen of vergiftigingen meegenomen. De werkelijke kosten liggen dus nog hoger (Veiligheid NL, 2015). Behalve medische kosten zijn er ook maatschappelijke kosten als gevolg van alcohol gerelateerde ongevallen en vergiftigingen. Echter ontbreken gedegen onderbouwde cijfers hierover, de aanname is dat deze vele malen hoger zijn dan de medische kosten (Veiligheid NL, 2015). Dit bewijst het belang van preventie.

[Tabel 1 Alcohol en drugs gerelateerde ambulanceritten voor jongeren regio Alkmaar 2018](#)

Leeftijd	ambulanceritten
12- 15 jaar	15
16- 17 jaar	28
18- 23 jaar	57
Totaal regio Alkmaar	100
Specifiek Bergen	9

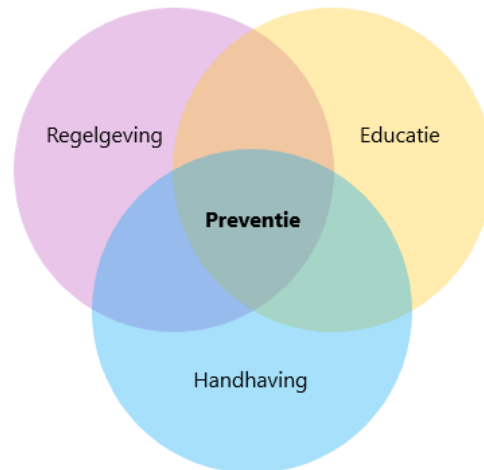
Tabel 2 Alcohol en drugs gerelateerde ambulanceritten voor jongeren regio Alkmaar 1^e kwartaal 2019

Leeftijd	ambulanceritten
12- 15 jaar	2
16- 17 jaar	7
18- 23 jaar	21
Totaal regio Alkmaar	30
Specifiek Bergen	2

2. Beleidsfocus

Uitgangspunten

Als uitgangspunt voor dit plan hanteren we het universele preventiemodel van Reynolds (2003). Het preventiemodel kent 3 beleidspijlers, te weten: regelgeving, educatie en handhaving. De pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook (figuur 1).

Figuur 1 preventiemodel volgens Reynolds

Het preventiemodel van Reynolds is gebaseerd op de systeemtheorie van Holder (1998) die duidelijk maakt dat alcoholgebruik altijd een resultaat is van een combinatie van factoren. De persoon, zijn sociale omgeving, het aanbod van drank en het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze van de gebruiker bepaalt. Holder laat daarmee zien dat alcoholpreventie nooit alleen op het individu gericht kan zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die vooral de omgeving van de drinker beïnvloeden. In de omgeving van de jonge drinkers spelen alcoholverstrekkers, scholen en ouders een belangrijke rol. In dit P&H-plan staat daarom de omgeving van de jonge drinker centraal.

Beleidsdoelgroep en -setting

Het accent ligt nadrukkelijk op het voorkomen van alcohol- en drugsgebruik bij jongeren onder de 18 jaar. Voor 18-23-jarigen gaat het vooral om het voorkomen van *overmatig* alcohol- en drugsgebruik. Einddoelgroep van dit preventie- en handhavingsplan zijn jongeren en jongvolwassenen t/m 23 jaar.

De hoofddoelgroep voor het P&H-plan zijn jongeren van t/m 23 jaar. Echter het is belangrijk om ook aandacht aan de ouders te besteden. Daar waar het gaat over alcoholgebruik bij jongeren <18 jaar spelen ouders een belangrijke rol. In 67% van de gevallen keuren ouders in de gemeente Bergen het alcoholgebruik van jongeren goed of wordt er niks van gezegd. Uit onderzoek is gebleken dat wanneer ouders in gesprek gaan met de jongeren over alcohol en drugs dit een positieve invloed heeft op de jongeren (Koning et al., 2011). Jongeren geven zelf aan dat de door ouders gestelde regels van invloed zijn op de keuzes die ze maken (I&O Research). Ook het gedrag van de ouders zelf heeft invloed op de kinderen (Peeters et al., 2016). Reden te meer om de aandacht ook te richten op de ouders met kinderen tot 23 jaar.

Vanaf 18 jaar is het toegestaan om te drinken en softdrugs te gebruiken in Nederland. De hersenen ontwikkelen zich tot na de 23 jaar. Daarnaast is deze groep oververtegenwoordigd bij alcohol en/of drugs gerelateerde ongevallen en geweldsincidenten. Om deze reden richt dit preventie en handhavingsplan ook op jongvolwassenen t/m 23 jaar. De oververtegenwoordiging van de leeftijdsklasse tot 23 jaar in het uitgaansleven én de relatie van alcohol- en drugsgebruik met het

uitgaansleven ligt de nadruk voor deze doelgroep in het bijzonder op de uitgaanssetting. Daarbij is uitgaan een breed begrip: naast de horeca gaat ook om het bezoeken van evenementen, activiteiten in verenigingsverband en feestjes thuis. Gezondheidsproblematiek en veiligheidsproblematiek vormen samen de belangrijke motivatie om aandacht te besteden aan deze leeftijdsgroep.

Doelstellingen

Artikel 43a van de DHW schrijft voor dat de doelstellingen van het plan duidelijk moeten zijn. Er zijn hoofddoelstellingen en inhoudelijke doelstellingen opgesteld. Op basis van de Drank- en Horecawet kunnen twee algemene hoofddoelstellingen worden onderscheiden:

Hoofddoelstellingen

1. Het tegengaan van alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar.
2. Het tegengaan van risicovol/schadelijk alcohol- en drugsgebruik door jongeren van 18 tot en met 23 jaar.

De hierboven geformuleerde hoofddoelstellingen zijn weinig specifiek en meetbaar. Daarom vertaling naar onderstaand inhoudelijke doelstellingen

Inhoudelijke doelstellingen Bergen:

Jongeren <18 jaar

Alcohol

Het percentage jongeren dat

- ooit alcohol heeft gedronken, is gedaald van 66% naar 36% of minder.
- de afgelopen maand dronken is geweest, is gedaald van 18,3% naar 10%.
- overmatig* alcohol gebruikt, is gedaald van 25% naar 15%.
- alcohol gerelateerde ambulanceritten maakt (voor jongeren <18 jaar) is gedaald van 45% naar 25%
- voor het eerst alcoholhoudende drank drinkt, stijgt van 14,6 naar 18 jaar.

Drugs

Het percentage jongeren dat

- ooit softdrugs heeft gebruikt, daalt van 12,6% naar 5%
- ooit harddrugs heeft gebruikt, daalt van 3,7% naar 1,5%

Jongvolwassenen 18 t/m 23 jaar

Alcohol

- Het aantal alcohol en drugs gerelateerde ambulanceritten voor jongvolwassenen is afgenomen van 57 (hele regio) naar 35 (hele regio)
- Het percentage jongvolwassenen dat de afgelopen maand overmatig³ alcohol heeft gedronken is gedaald van 61,7% naar 50%

Drugs

Het percentage jongvolwassenen dat

- opgenomen wordt als gevolg van drugsgebruik is afgenomen van 53 (hele regio) naar 30 (hele regio)
- ooit softdrugs heeft gebruikt is gedaald van 41,8% naar 5%

- ooit harddrugs heeft gebruikt is gedaald van 27,5% naar 1,5 %

Ouders van jongeren <18 jaar

- De oudertolerantie (ouders keuren alcoholgebruik goed of zeggen er niets van) is gedaald van 67% naar 25%.
- Het percentage ouders dat drinkt in het bijzijn van het kind is gedaald van 28% naar 15%
- Het percentage ouders dat rekening houdt met het eigen drinkgedrag in het bijzijn van het kind is gestegen van 62% naar 80%
- Het percentage ouders dat alcohol verstrekt aan zijn/haar minderjarige kind is gedaald van 41,7% naar 35%
- Het percentage ouders dat alcoholgebruik thuis toe staat is gedaald van 53% naar 45%

Naleving aanbieders

Aan het einde van de looptijd van dit P&H-plan is de naleving gestegen	Van (2017)	Naar (2022)
Supermarkten	65,5%	80%
Slijterijen	65%	80%
Cafés en discotheken	35%	45%
Cafetaria's	27%	40%
Jongerencentra	75%	80%
Sportkantines	41%	60%

3. Risicoanalyse

Met behulp van de risicoanalyse worden middelen ingezet op de meest effectieve manier. In de hoofdstukken hierna wordt meer de diepte in gegaan. Door het periodieke karakter van deze analyse, is het tevens een evaluatie-instrument dat inzicht geeft in de resultaten van het lokale beleid, dat aanknopingspunten biedt voor een volgend P&H-plan.

De risicoanalyse geeft inzicht in de concrete locaties waar jongeren drinken en waar hun alcoholgebruik voor problemen zorgt. Deze locaties kunnen bepaald worden aan de hand van een nalevingsonderzoek, boeterapporten van BOA's, politiegegevens (meldingen van overlast, incidenten waar alcohol bij betrokken is), maar ook ambulance cijfers (locaties waar regelmatig jongeren opgehaald moeten worden).

Gegevens uit onderzoek

Nalevingsonderzoek

Om onderzoek te doen naar de naleving van alcoholwetgeving kan, naast de reguliere controle door de toezichthouder, ook gebruik gemaakt worden van *nalevingsonderzoek*. Hierbij worden testkopers met een jong uiterlijk ingezet om de naleving van de leeftijdsgrens te toetsen. Met het nalevingsonderzoek kan per setting en zelfs per locatie worden bepaald hoe de naleving van de leeftijdsgrens in de praktijk wordt uitgevoerd. In bijlage 1 zijn de uitkomsten van een nalevingsonderzoek dat in 2017 is uitgevoerd te vinden.

GGD EMOVO

Jaarlijks wordt op middelbare scholen bij tweede en vierde klassen het GGD EMOVO (*Elektronische MOnitor VOLksgezondheid*) onderzoek uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van gezondheid, welzijn en leefstijl. In deze vragenlijst zijn onder andere vragen over alcohol en drugsgebruik opgenomen. Het periodieke karakter van dit onderzoek maakt het middelen gebruik door de jaren heen zichtbaar. Doordat het onderzoek periodiek uitgevoerd wordt zijn trends in middelengebruik door de jaren heen zichtbaar. Alle deelnemende gemeenten ontvangen een rapport met de uitkomsten van het onderzoek in hun gemeenten. In het verslag worden de lokale uitkomsten vergeleken met de regionale en landelijke uitkomsten. De uitkomsten kunnen gebruikt worden om aandachtsgebieden voor beleid te bepalen. Ook kunnen de uitkomsten dienen als evaluatie van het gevoerde beleid.

Jongvolwassenenmonitor

In de jongvolwassenenmonitor wordt onder andere gevraagd naar de leefstijl. Door dit onderzoek komt er een beter beeld van het middelengebruik van de groep 16 – 25 jaar. De gegevens uit dit onderzoek zijn in de loop van 2019 beschikbaar. De jongvolwassenenmonitor komt eens in de twee jaar terug.

Gegevens van partners

Naast de gegevens die verkregen worden door middel van onderzoek is informatie verkregen van derden ook een belangrijke bron. Hierbij kan gedacht worden aan zorgprofessionals, jongerenwerk en politie.

Intoxicatiecijfers

Het aantal ambulance ritten als gevolg van alcohol- en drugsintoxicaties worden geregistreerd door de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Hierbij wordt ook de locatie geregistreerd. Deze gegevens kunnen dienen voor het bepalen van hotspots (locaties waar vaak incidenten plaats vinden). Deze gegevens kunnen, net als het nalevingsonderzoek, een aanknopingspunt zijn voor lokale doelstellingen en interventies. De zogenoemde hotspots in de gemeente Bergen zijn in kaart gebracht. Zie bijlage 6.

Overige ketenpartners

Overige bronnen van informatie kunnen zijn jongerenwerk, veldwerk verslavingszorg en de DHW Buitengewoon Opsporing Ambtenaren (BOA's). Tijdens periodieke overleggen kan er bij deze instanties/personen geïnventariseerd worden waar zij de belangrijkste risico's waarnemen. Een beleidsambtenaar van de gemeente Bergen (BUCH) sluit periodiek aan bij het jeugdoverleg van Bergen. Ketenpartners zijn: Wijkagenten, Jeugd coördinator politie, Jongerenwerk en HALT.

Interventiestrategie

De kern van de interventiestrategie is gebaseerd op de beleidspijlers handhaving, regelgeving en educatie. De risicoanalyse bepaalt in welke mate op een specifieke pijler wordt ingezet en welke setting de meeste aandacht krijgt. De analyse is dus niet bedoeld om te bepalen welke interventies er worden ingezet, maar waar, wanneer en hoe interventies het beste kunnen worden ingezet. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de te controleren aspecten bij diverse type controles. Er is voor de diverse overtredingen een interventie van de menukaart toegevoegd om herhaling te voorkomen.

4. Handhavingsactiviteiten

Zoals eerder aangegeven ligt de gemeentelijke prioriteit in dit plan, zowel als het gaat om preventie als om handhaving, bij de problemen rondom alcoholverstrekking aan minderjarigen, het voorkomen van dronkenschap onder jongvolwassenen en het voorkomen van drugsgebruik. De handhaving van de wetsartikelen 252 en 453 die betrekking hebben op openbare dronkenschap en doorschenken vallen onder de verantwoordelijkheid van de politie evenals de handhaving van de Opiumwet. Artikel 20, lid 5 van de DHW valt ook onder de verantwoordelijkheid van de toezichthouder. Het is voor een goede handhaving van belang dat er samenwerking is tussen de DHW-toezichthouders en de politie. De doelstellingen sluiten aan bij de volgende wettelijke bepalingen:

Leeftijdsgrens 18 jaar

- Artikel 20, (lid 1 en 4) van de Drank- en Horecawet. Oftewel het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt en het duidelijk zichtbaar aangeven van de leeftijdsgrens.
- Artikel 45 van de Drank en Horecawet. Het verbod op het aanwezig hebben van alcohol onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen.

Dronkenschap/doorschenken

- Artikel 20, lid 5 van de Drank- en Horecawet. Het verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap toe te laten in een horecazaak of op het terras.
- Artikel 252 Wetboek van Strafrecht. Verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap alcohol te verkopen of toedienen.
- Artikel 453 Wetboek van Strafrecht. Verbod om zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg te begeven.

Drugs

In de Opiumwet zijn bepalingen vastgelegd voor bezit, productie en distributie van drugs. De politie is verantwoordelijk voor de opsporing en handhaving hiervan.

De belangrijkste uitvoerders van het toezicht en de handhaving van deze bepalingen zijn de politie en de gemeentelijke buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's). De politie en de door gemeente aangewezen BOA's houden toezicht op de bepalingen in de APV. De politie is daarnaast uitvoerder van de handhaving van de Opiumwet. Politie (en justitie) richt zich bij de opsporing en vervolging van Opiumwetdelicten primair op de in- en uitvoer, de bedrijfsmatige productie en de grootschalige handel.

Hotspots inventariseren

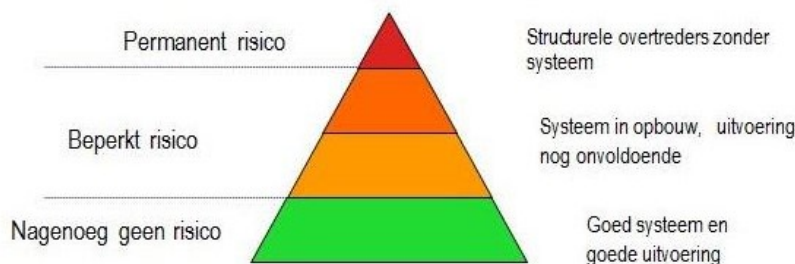
Hotspots zijn plaatsen waar de naleving van de DHW in het geding is. Dat kunnen bijvoorbeeld plekken zijn waar verstrekt wordt aan minderjarigen of klanten in kennelijke staat van dronkenschap. De gegevens die verkregen zijn bij de risicoanalyse vormen de basis voor de hotspot analyse. Het wordt geadviseerd om ieder jaar de hotspots opnieuw in kaart te brengen. Daarbij hanteren we weer de eerdergenoemde settingen:

- supermarkten
 - slijterijen
 - horeca
 - evenementen
 - sportkantines
 - jongerencentra
 - scholen meestal tijdelijk karakter
 - openbare ruimte
- professionals en structureel karakter
- semi/non professionals
-

- thuissituatie⁴

Met de gegevens uit de risicoanalyse kan de risicoanalyse tabel uit bijlage 3 ingevuld worden. Per hotspot wordt de kans op overtredingen in kaart gebracht. Die kans wordt bepaald op basis van kenmerken zoals deurbeleid, het gebruik van leeftijdscontrolesystemen, openingstijden, doelgroep en naleving. Figuur 2 laat zien hoe de verschillende typen verkopers kunnen worden ingedeeld. In bijlage 4 is een QuickScan instrument opgenomen. Door de locaties in deze tabel in te vullen kan er snel inzicht komen welke locaties risico lopen. Het is wel raadzaam om daarna wel nader te bepalen hoe groot de werkelijke kans is dat er een overtreding plaats zal vinden op die locatie.

Figuur 2: Risico-piramide

Extra aandacht wordt gevraagd voor de evenementen (waaronder de sportevenementen en schoolfeesten). Het is raadzaam om een evenementenkalender op te stellen m.b.t. de jongerenevenementen. c.q. algemene evenementen die ook door veel jongeren worden bezocht. In samenwerking met de ketenpartners Bergen en de medewerkers van VTH is er gekeken naar de reguliere evenementenkalender.

Interventiestrategie bepalen

Op basis van de risicoanalyse en de hotspotlijst worden prioriteiten vastgesteld. Daarbij wordt een afweging gemaakt tussen de aandacht voor de leeftijdsgrenscontrole voor alcoholverkoop van 18 jaar en de bepalingen rondom dronkenschap, zoals het niet toelaten van dronken personen in een horecagelegenheid en het niet schenken aan klanten in kennelijke staat van dronkenschap.

Basiscontrole

Voordat de leeftijdsgrens/dronkenschap inspecties worden uitgevoerd, is het zaak de vergunningen actueel te hebben. Met een basiscontrole wordt jaarlijks vastgesteld of de vergunning nog op orde is en of er voldaan wordt aan de voorwaarden van de afgegeven vergunning, zoals aanwezigheid van een leidinggevende, eventueel toegangsbeleid, leeftijdsgrenzen-aanduiding en inrichtingseisen.

Leeftijdsgrens/dronkenschap controles

Deze controle is gericht op het naleven van de leeftijdsgrenzen. Onderzoek toont aan dat een controlefrequentie van minimaal 6 keer per jaar voor de hotspots met een permanent risico positieve gedragsverandering teweegbrengt (zie figuur 2, risico-piramide). Voor de hotspots met een beperkt risico zijn 4 inspecties per jaar noodzakelijk om de naleving effectief te blijven beïnvloeden. Voor de categorie waar nagenoeg geen risico geldt, volstaat 1 controle per jaar (Wagenaar e.a., 2005).

⁴ De thuissituatie is een mogelijke hotspot, echter is hier controle in zeer beperkte mate mogelijk.

De inspecties zullen met name in de weekenden plaats vinden, tenzij de risicoanalyse anders bepaalt. Samenwerking met de politie is heel belangrijk voor dronkenschap inspecties. De gemeentelijke BOA heeft slechts de bevoegdheid om toezicht te houden op de DHW-artikelen. Onder deze bevoegdheid valt ook het artikel 20, lid 5 van de DHW *‘Het is verboden in een slijtlokaliteit of horecalokaliteit of op een terras de aanwezigheid toe te laten van een persoon die in kennelijke staat van dronkenschap of kennelijk onder invloed van andere psychotrope stoffen verkeert’*.

Overige controles

- Steekproefsgewijze controles bij evenementen vinden plaats aan de hand van de afgegeven evenementenvergunningen. Jaarlijks terugkerende evenementen, waarbij op basis van ervaringen van de vorige jaren een afweging wordt gemaakt voor een eventuele steekproef.
- Controles bij ontmoetingsplaatsen in de openbare ruimte vinden plaats op locaties waarover klachten of signaleringen of meldingen van de politie zijn binnengekomen.
- Juridisch vervolg komt aan de orde wanneer na een controle een bestuurlijke actie volgt. Met name indien er sprake is van een last onder dwangsom/bestuursdwang of het intrekken van een vergunning.

5. Educatieve activiteiten

Het meest effectief is om educatie te richten op uitstel van het eerste gebruik. Echter ook voor jongeren die al met alcohol of drugs in aanraking zijn gekomen is het van belang om goede informatie te krijgen.

Op de website <https://www.incontrolinterventies.nl/> zijn de interventies beschreven die in uw regio kunnen worden ingezet vanuit het project In Control. Deze interventies zijn ingedeeld per omgeving. Per omgeving zijn er zes categorieën beschreven: advies, training, beleid, handhaving, voorlichting en onderzoek. De vijf omgevingen van de educatieve activiteiten zijn hieronder kort beschreven:

Gezin

Ouders onderschatten systematisch hoeveel hun kinderen drinken. Ouders denken bovendien veelal dat het gedrag van hun puber volledig wordt bepaald door leeftijdsgenoten, terwijl ouders wel degelijk ook zelf invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kinderen (Van der Vorst, 2006). De mate van beschikbaarheid van alcohol in huis en het stellen van regels zijn geschikte instrumenten om alcoholgebruik tegen te gaan. Voor ouders is het belangrijk om voorlichting te krijgen over onderwerpen zoals uitgaan, staptijden, invloed op het alcoholgebruik en ook over eventueel drugsgebruik van het kind. Bij ouders ontbreekt vaak kennis over drugs, de gevolgen maar ook hoe zij gebruik kunnen signaleren.

Onderwijs

Naast het reguliere curriculum is het ook belangrijk dat jongeren op school leren wat wel en niet verstandig rondom alcohol- en drugsgebruik. Gedragsverandering creëren via voorlichtingsprogramma's, enkel gericht op jongeren, blijkt lastig zo niet onmogelijk (Babor, 2010). Toch is het relevant dat jongeren geïnformeerd zijn over de risico's van alcohol- en drugsgebruik. Niet zozeer om gedrag te beïnvloeden, maar om het gebruik te de-normaliseren en daarmee ook bij hen aan draagvlak te werken voor effectievere gedragsmaatregelen zoals handhaving en specifieke regelgeving. Een goed schoolprogramma biedt meer dan voorlichting en besteedt ook aandacht aan regels voor leerlingen en personeel met betrekking tot alcoholgebruik bij schoolfeesten, kampen, excursies en studiereizen. Voor docenten zijn er specifieke programma's die ze helpen bij het signaleren van alcohol- en drugsgebruik. De middelbare scholen in Bergen maken gebruik van deze interventies.

Sportvereniging

In 2015 is er een Mystery Guest onderzoek gedaan naar de alcoholverstreking aan minderjarigen. Uit dit onderzoek bleek dat de naleving bij sportverenigingen in Noord-Holland Noord verbeterd dient te worden. In slechts 19% van de aankoop pogingen bij de sportverenigingen lukte het de minderjarige jongeren **niet** om alcohol te kopen. De interventies bij de omgeving sportverenigingen zijn gericht op medewerkers en vrijwilligers bij sportvereniging, in kantines en 'op het veld' die te maken hebben met de problematiek van alcohol- en of drugsgebruik. Ondanks dat de naleving bij sportverenigingen in 2017 sterk is verbeterd, wordt er ingezet op interventies.

Openbare gelegenheden

Bij de omgeving openbare gelegenheden gaat het om problemen met alcohol- en drugsgebruik door jongeren in openbare gelegenheden, zoals horecagelegenheden, winkelcentra, parken en tijdens festivals en evenementen.

Gemeente

Onder de omgeving gemeente kunnen interventies gevonden worden die ambtenaren Gezondheid, OOV en Communicatie van gemeenten ondersteunen bij problemen rond alcohol- en drugsgebruik door jongeren. De gemeente kan worden ondersteund op het gebied van alcohol & drugs door het projectteam.

6. Preventieve interventies

Zoals eerder besproken is het uitvoeren van preventieve interventies een belangrijk middel voor het tegengaan van alcohol en drugsgebruik onder jongeren. Na het opstellen van de hotspotlijst is er samen met de ketenpartners gekeken naar welke acties het best ondernomen kunnen worden, en waar. Daaruit is onderstaande lijst met evenementen en acties voor de gemeente Bergen uit voort gekomen. De interventies op scholen zijn hier niet in meegenomen. Onderaan dit hoofdstuk wordt weergegeven wat deze interventies inhouden.

2019.

- Hargen aan Sail 5,6 en 7 juli: [Link komt naar je toe](#).
- Egmond op z'n kop: [Link komt naar je toe](#)

2020.

Deze evenementen zijn onder voorbehoud.

- Harddraverij Egmond aan den Hoef juli 2020: [Link komt naar je toe](#).
- Jazz en Sail Bergen 6,7 en 8 september: [Link komt naar je toe](#).
- Sportplan Bergen. Medio 2020.

2021:

Nog nader te bepalen

2022:

Nog nader te bepalen

Evenementen [preventiestand](#) [Link komt naar je toe](#)

LINK stond de afgelopen jaren op meerdere festivals en kermissen met een preventiestand. In deze stand kunnen festivalbezoekers, in ruil over anonieme eerlijkheid over hun alcohol- en drugsgebruik en een blaastest, een leuke attentie winnen. De resultaten van deze “gebruik”-enquête en de blaastests worden achteraf gedeeld met de opdrachtgever. Verder staan er in de stand enkele loungestoelen en ,-banken om even op uit te rusten. Voor de medewerkers van Link hét moment om een gesprek aan te knopen over het thema. Bij deze vorm van laagdrempelige preventie wordt niet het belerend vingertje geheven, maar is er ruimte voor een gesprek over het thema. Tevens worden bezoekers uitgenodigd om in de huid te kruipen van zichzelf in beschonken toestand. Dit gebeurt in de Kantelsimulator en bij “Link over de lijn”. Bij de kantelsimulator neemt men plaats in de autostoel en worden de gordels omgedaan. Vervolgens rolt de stellage ondersteboven, waarbij de inzittende een idee krijgt van de situatie waarbij je beschonken ondersteboven in je autogordel hangt. Met de juiste instructies moet de deelnemer zich uit de benarde positie bevrijden.

“Link over de lijn” vraagt van bezoekers om simpelweg even netjes en recht een parcours te lopen. Bij de tweede poging krijgen ze echter een bril op, die een beschonken toestand simuleert. Het parcours volbrengen wordt daarmee veel lastiger. De deelnemer ervaart onevenwichtigheid,

verminderd zicht en gebrek aan concentratie. Hiermee wordt er inzicht gecreëerd in het verlies van controle. Een situatie waar men zich in beschoonken toestand normaal gesproken (haast) niet bewust van is.

Deze actie vindt plaats tijdens een dagdeel/avond op de kermissen. Er staat dan een tent van Link opgesteld, waar op een ludieke wijze aandacht voor alcoholgebruik (en drugs) gevraagd wordt. De acties worden begeleid door medewerkers van LINK, die daar ervaren in zijn en de deelnemer van informatie en voorlichting kunnen voorzien, die de bewustwording stimuleert.

Sportplan

Sportverenigingen met veel jeugdleden in de gemeente Bergen worden aangeschreven middels een brief waarin zij worden uitgenodigd deel te nemen aan een gratis adviesgesprek over verantwoordelijk alcohol schenken. Een medewerker van Brijder Jeugd komt langs bij de sportvereniging, samen met een handhaver van de gemeente Bergen. Samen bekijken zij hoe de regels in de praktijk gehanteerd worden, welke problemen misschien ondervonden worden, wat al goed gaat en wat beter kan. De vereniging krijgt praktische tips, zoals het duidelijk zichtbaar maken van de huisregels zodat barvrijwilligers daar naar kunnen verwijzen, of het plaatsten van een tapruiter op de tap, om eenvoudig de leeftijd uit te rekenen. Daarnaast krijgt de vereniging een goodie-bag met campagnemateriaal van Nix18: 'Wie ben jij in de derde helft' Dit kan in de sportkantine opgehangen worden. Op deze manier wordt bij sportverenigingen ingespeeld op een verantwoordelijk schenkbeleid.

Convenant sportverenigingen

De gemeente gaat met sportverenigingen een convenant 'alcoholvrij schenken' opstellen. In dit convenant wordt afgesproken dat sportverenigingen in principe alcoholvrij bier schenken, tenzij er expliciet om bier met alcohol gevraagd wordt. Het bier met alcohol zal niet zichtbaar tentoon worden gesteld, om het drinken van alcoholvrij bier te stimuleren. Dit convenant wordt tijdens de duur van dit Preventie en Handhavingsplan opgesteld en uitgevoerd.

Mysteryguest onderzoek

In het najaar van 2019 worden er weer zogenoemde mysteryguest onderzoeken uitgevoerd vanuit het programma In Control of Alcohol en Drugs in de gehele regio Noord Holland Noord. Na de uitvoering en bekendmaking van de onderzoeksresultaten gaat de gemeente Bergen sturen op het uitvoeren van frequente mysteryguest onderzoeken per kwartaal. De uitkomsten van deze extra onderzoeken kunnen worden gebruikt voor handhaving en gerichtere interventies. Daarnaast kan er ook 'naming en shaming' van de horecalokaliteit plaatsvinden als regels niet goed worden nageleefd.

Verkeersveiligheid

Uit recente cijfers van de rijksoverheid is gebleken dat veel ongelukken in het verkeer waar jongeren bij zijn betrokken, alcohol en drugsgebruik een rol spelen. Dit zorgt voor gevaarlijke situaties. De gemeente Bergen gaat actief inspelen op deze problematiek. Dit kan door middel van voorlichting, strengere handhaving en gerichte verkeersacties. Dit verkeersplan wordt tijdens de duur van dit Preventie en Handhavingsplan opgesteld, uitgevoerd en doorontwikkeld.

7. Communicatie

Voor de preventie van drank en drugsgebruik, is naast het inzetten op interventies en handhaving, ook communicatie nodig. Communicatie draagt bij aan het vergroten van de bewustwording bij de verschillende doelgroepen betreffende hun alcohol- en drugsgebruik.

De specifieke doelgroepen binnen de communicatie over alcohol- en drugsgebruik zijn de jongeren <18 jaar, jongvolwassenen 18-23 jaar, ouder(s)/verzorger(s) en alcoholverstrekkers. Het bereiken van en aansluiten bij deze doelgroepen is belangrijk om het beste resultaat te behalen. Op deze manier dragen de communicatieactiviteiten bij aan het behalen van de doelstellingen die zijn opgenomen in dit Preventie en Handhavingsplan.

Voor alle communicatie toegesneden op de doelgroepen wordt ingezet op drie vormen van handavingscommunicatie: normatieve communicatie, dreigende communicatie en educatieve communicatie. Hieronder wordt uitgelegd wat hiermee wordt bedoeld.

Normatieve communicatie

De normatieve communicatie omvat communicatie over de gewenste norm om geen alcohol en drugs te gebruiken onder de 18 en hierboven volgens de gezondheidsrichtlijnen (maximaal 1 glas per dag). Deze communicatie gaat om de bewustwording van de schadelijke gevolgen van alcohol en drugs en de voordelen van nuchter blijven. Dit is de eerste stap in het veranderproces. Dit gebeurt door landelijk, regionaal (Noord-Holland Noord) en lokaal (gemeentelijk) communicatie in te zetten:

Landelijk

Voorbeelden van normatieve communicatie zijn de landelijke campagnes gericht op jongeren (NIX-18) en ouders (IkPas). De NIX-18 campagnes verstrekken de sociale norm niet roken en drink tot je 18^e. De IkPas campagne richt zich op ouders en jongvolwassenen en daagt hen uit om geen alcohol te drinken en het goede voorbeeld te geven. Het effect van de landelijke campagnes wordt versterkt door hier regionaal en lokaal op aan te sluiten. Verder zijn er landelijke organisaties, zoals het Trimbos die communiceren over de invloed van alcohol- en drugsgebruik.

Regionaal

In Control communiceert voor de regio Noord-Holland Noord. Dit gebeurt door middel van communicatie ondersteuning rondom de piekmomenten van alcohol intoxicaties om jongeren en ouders bewust te maken van alcohol- en drugsgebruik. De focus hierbij is de norm en de regel (zie ook educatieve communicatie): geen alcohol en drugs tot je 18^e. De NIX-18 posters zijn bijvoorbeeld ook zichtbaar in supermarkten en sportverenigingen van de regio. Daarnaast wordt de Wie ben jij? campagne ingezet rondom piekmomenten van de ambulancecijfers: om de doelgroep bewust te maken van de keuze om wel of niet alcohol te gebruiken. Ook kan informatie over het bewust alcohol- en drugsgebruik van leeftijdsgenoten zorgen dat dit gedrag wordt overgenomen.

Lokaal

Lokaal richt normatieve communicatie zich op de positieve gebeurtenissen in de gemeente. Bijvoorbeeld wat de burgermeesters en wethouders doen rondom evenementen en incidenten.

Dreigende communicatie

Een andere vorm van communicatie is dreigende communicatie. Dit gaat over controles, sancties, uitbreiding toezichtcapaciteit en toezichthouders in uniform. Deze vorm beïnvloedt de subjectieve pakkansbeleving en kan effectief zijn als blijkt dat de regels bewust overtreden worden. Dreigende communicatie gebeurt landelijk, regionaal en lokaal:

Landelijk

Landelijk worden wijzigingen in de wetgeving en handhaving naar voren gebracht.

Regionaal

Regionaal worden de algemene uitkomsten van het nalevingsonderzoek naar voren gebracht. Daarnaast communiceert In control over *good practices* in Noord-Holland Noord om positieve aandacht te geven aan projecten omtrent het voldoen aan de wet en de handhaving hiervan.

Lokaal

Lokaal kunnen gemeenten communiceren over de resultaten van het nalevingsonderzoek, het verhoogde toezicht bij hotspots en wijzigingen in het handhavingsbeleid. Hiernaast is het goed om positief te communiceren over de bevindingen van naleving binnen de gemeente en transparant te zijn over consequenties bij niet naleven.

Educatieve communicatie

Tot slot omvat de educatieve communicatie uitleg van de regels, argumenten voor deze regels en uitleg over mogelijke hulpmiddelen om na te kunnen leven. Dit is nodig als onduidelijkheid (over het belang) van de regels de naleving in de weg staat. Een voorbeeld van een regel is tot 18 jaar geen alcohol en drugs. Alleen wanneer de doelgroep kennis heeft van deze regel kan zij hiernaar handelen. Educatieve communicatie wordt landelijk, regionaal en lokaal ingezet:

Landelijk

Landelijk wordt de strafbaarheid van het alcoholgebruik onder de 18 jaar naar voren gebracht. Daarnaast wordt landelijk door STAP⁵ gecommuniceerd over effectief gebleken alcoholbeleidsmaatregelen. De bovengenoemde NIX-18 campagne (zie normatieve communicatie) draagt bij aan het creëren van een positieve houding van de doelgroep ten aanzien van de regels van alcohol- en drugsgebruik. Deze landelijke communicatie wordt versterkt door hier regionaal en lokaal op aan te sluiten.

Regionaal

Regionaal communiceert In Control over het naleven van de leeftijdsgrens van 18 jaar via de sociale media. Daarnaast staan in de digitale interventiekaart meer dan 100 inzetbare interventies ter ondersteuning van de handhaving.

Lokaal

Lokaal kan de gemeente communiceren over acties binnen de gemeente en van rolmodellen zoals burgemeester en of wethouders. Zij zijn belangrijke rolmodellen voor hoe alcohol- en drugsgebruik *geframed* wordt binnen de gemeente en vormt de perceptie rondom alcohol- en drugsgebruik. Een voorbeeld is: Burgemeester stuurt een brief aan de ouders naar aanleiding van een overtreding van de alcohol leeftijd door hun kind of de wethouder die “alcohol-nee-contracten” uitdeelt op school.

⁵ Stichting Alcohol Preventie

8. Regionale samenwerking

Uitgangspunt van dit plan is het beïnvloeden van de omgeving van de jonge drinker opdat deze meer gezonde en veilige keuzes kan maken met betrekking tot alcohol. Alcoholproblemen zijn een gemeente overstijgend probleem. De aankoop, het gebruik en de gevolgen hangen samen met vele factoren binnen en buiten de gemeentegrenzen. Jongeren zijn mobiel en drank ook. Een lokale benadering van dit probleem is alleen effectief als omliggende gemeenten deze aanpak ook delen. Daarom is regionale afstemming van belang. Er ligt al een regionale overeenkomst die de uitwisseling van toezichthouders mogelijk maakt. Met dit preventie en handhavingsplan wordt verder vormgegeven aan de regionale samenwerking tussen de gemeenten en ketenpartners. Hieronder volgt een beschrijving van de belangrijkste regionale samenwerkingspartners.

In Control of Alcohol & Drugs

Binnen de regio Noord-Holland Noord heeft project In control een verbindende rol tussen de drie afzonderlijke regio's. Kennisdeling is hierbij een kernactiviteit.

Politie

Hotspots in kaart brengen, veiligheid tijdens inspecties, jongeren vragen naar ID en eventuele samenwerking met betrekking tot de aanpak van doortappen vanuit het Wetboek van Strafrecht en openbare dronkenschap (artikel 252 resp. 453)

Gezondheidsorganisaties

Partners als GGD HN, de instelling voor verslavingszorg Brijder en GGZ NHN zijn belangrijk bij uitvoering en ontwikkeling van educatieve interventies. Zij werken allemaal op Noord-Holland Noord niveau regionaal samen.

Ondernemers/verenigingen

Nalevingscommunicatie, meedenken over systeemontwikkeling, training personeel/vrijwilligers

Scholen

Overleg over intern schoolbeleid en interventies

9. Evaluatie

De risicoanalyse moet ieder jaar geüpdatet worden. Dat houdt in dat de risicoanalyse bijgewerkt moet worden aan de actuele situatie. In bijlage 3 vindt u een instrument dat kan helpen bij het actualiseren van de risicoanalyse.

Elk jaar is de informatie beschikbaar uit de het EMOVO-onderzoek van de GGD.

Elke vier jaar een uitgebreide evaluatie waarbij zowel naar de effecten van het beleid als achterliggende verklaringen hiervoor wordt gekeken. Zo wordt vastgesteld welke beleidsinterventies goed hebben gewerkt en welke niet. Op basis hiervan kan het plan worden bijgesteld.

Literatuurlijst

Bava, S., Tapert, S.F., 2010. Adolescent brain development and the risk for alcohol and other drug problems. *Neuropsychol. Rev.* 20, 398–413.

EMOVO, (2017). Jeugd monitor 2016/2017. Hoe gaat het met de jongeren in Noord-Holland Noord? Geraadpleegd van: https://ggdhn.buurtmonitor.nl//jive/report?openinputs=true&id=noord_holland_noord_emra16Emovo2017

Hermens. D. F., Lagopoulos. J., Tobias-Webb. J., De Regt. T., Dore. G., Juckes. L., et al. (2013). Pathways to alcohol-induced brain impairment in young people: a review. *Cortex*49, 3–17. doi: 10.1016/j.cortex.2012.05.021

Holder, H. D. (1998). *Alcohol and the Community: A Systems Approach to Prevention*. Cambridge: Cambridge University Press.

I&O research. (2017). Rapport Jongeren over middelengebruik.

Jongvolwassenen monitor. (2017). Nog niet gepubliceerd.

Komro, K. A., Maldonado-Molina, M. M., Tobler, A. L., Bonds, J. R. and Muller, K. E. (2007), Effects of home access and availability of alcohol on young adolescents' alcohol use. *Addiction*, 102: 1597–1608. doi:10.1111/j.1360-0443.2007.01941.x

Koning, I.M., van den Eijnden, R.J.J.M., Engels, R.C.M.E., Verdurmen, J.E.E. & Vollebergh, W.A.M. (2011). Why target early adolescents and parents in alcohol prevention? The mediating effects of self-control, rules and attitudes about alcohol use. *Addiction*, 106, (pp. 538-546) (9 p.)

Peeters, M., Vollebergh, W. A. M., Wiers, R. W., & Field, M. (2014). Psychological Changes and Cognitive Impairments in Adolescent Heavy Drinkers. *Alcohol and Alcoholism*, 49(2), 182-186

Peeters, M., Koning, H.M., Monshouwer, K., Vollebergh, W.A.M. & Wiers, Reinout W (2016). [Context effects of alcohol availability at home: Implicit alcohol associations and the prediction of adolescents' drinking behavior](#). *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 77 (5), (pp. 749-756).

Reynolds, R.I. (2003). *Building Confidence in Our Communities*. London: London Drug Policy Forum.

STAP. (2015). Alcoholverstrekking aan jongeren onder de 18 jaar. Rapport nalevingsonderzoek Noord Holland Noord 2015. Geraadpleegd van: <http://www.stap.nl/nl/publicaties/rapporten.html/3455/4338/rapport-nalevingsonderzoek-noord-holland-noord-2015#p3455>

Trimbos Instituut. (2010). Preventie van schadelijk alcoholgebruik en drugsgebruik onder jongeren. Geraadpleegd van: <https://assets.trimbos.nl/docs/574ce685-d7af-409f-bb9e-71107fcd48d6.pdf>

Trimbos Instituut. (2016). Jaarbericht Nationale drug monitor. Geraadpleegd van <https://assets.trimbos.nl/docs/3fdeab39-f34e-4aa0-97af-5dbf111c05a0.pdf>

Veiligheid NL. (2015). Alcoholvergiftigingen en ongevallen met alcohol, Geraadpleegd op: <https://www.veiligheid.nl/.ibmmodres/domino/OpenAttachment/veiligheid/website.nsf/CC1C1B737E5260E6C12580590042D5B5/asset/Rapport%20648%20Alcoholvergiftigingen%20en%20ongevallen%20met%20alcohol.pdf>

Bijlage 1 Naleefgedrag verkooppunten alcohol 2015 en 2017 NHN

2015

In totaal zijn in de regio Noord-Holland Noord 743 verkooppunten bezocht die alcohol in het assortiment hebben. Van de 743 bezoeken aan verkooppunten was er bij 46 op het moment van bezoek een schenktijdenbeleid van kracht. Van de 695 aankoop pogingen, waarbij geen schenktijdenbeleid werd gevoerd en de mystery-shoppers niet aan de deur zijn geweigerd, is er 477 keer alcohol verkocht.

2017

In totaal zijn in de regio Noord-Holland Noord 864 verkooppunten bezocht die alcohol in het assortiment zouden hebben. In totaal bleken 144 verkooppunten niet meer te bestaan, (tijdelijk gesloten te zijn of kon er geen poging gedaan worden (bijvoorbeeld bij een besloten feest). Vervolgens bleek dat er 25 keer geen alcohol in het assortiment was of tijdelijk niet verkrijgbaar was (bierfust nog niet aangesloten), 20 keer was er op het bezoekenmoment sprake van schenktijdenbeleid (voornamelijk in sportkantines) en 5 keer werden de onderzoekers door een portier geweigerd. Het schenktijdenbeleid en de gevallen met portier zullen apart besproken worden. Vervolgens is er 670 keer een poging gedaan om alcohol te kopen.

Van deze 670 pogingen is 299 keer geen alcohol verkocht en 371 keer wel alcohol verkocht, wat neerkomt op een gemiddelde naleving van 44,6%.

	Aantal aankoop pogingen	Aantal keer naleving	Nalevingspercentage
2015	695	218	31%
2017	670	299	45%

Naleving per type verkooppunt 2015

Type verkooppunt	Aantal bezoeker	Correcte naleving	Gemiddelde nalevingspercentage % 2015
Cafetaria	107	21	20%
Horeca	271	69	25%
Slijterijen	74	33	45%
Sportkantines	97	18	19%
Supermarkten	138	71	51%

Naleving per type verkooppunt 2017

Type verkooppunt	Aantal bezoeker	Correcte naleving	Gemiddelde nalevingspercentage % 2017
Cafetaria's	100	27	27%
Horeca	275 (280)	95 (100)	35% (36%*)
Slijterijen	81	53	65%
Sportkantines	66 (85)	27 (46)	41% (54%**)
Supermarkten	148	97	65,5%

* 5 keer was er in de horeca sprake van deur-beleid waardoor de mysteryshoppers niet werden toegelaten tot de gelegenheid. Indien deze gevallen worden meegenomen als correcte naleving dan bedroeg de naleving 35,7%.

** 19 keer was er in de sportkantines sprake van schenktijden-beleid. Indien deze gevallen worden meegenomen als correcte naleving dan bedroeg de naleving 54,1%.

Nalevingspercentage per gemeente 2015

Gemeente	Aantal aankoopogingen	Correcte naleving	Gemiddelde nalevingspercentage % 2015
Alkmaar	99	31	31%
Bergen	50	13	26%
Castricum	36	5	14%
Den Helder	80	29	36%
Drechterland	16	3	19%
Enkhuizen	37	11	30%
Heerhugowaard	33	23	70%
Hollands Kroon	51	9	18%
Hoorn	77	22	29%
Langedijk	21	11	52%
Medemblik	58	17	29%
Opmeer	19	7	37%
Schagen	64	20	31%
Stede Broec	20	6	30%
Texel	34	11	32%
Totaal	695	218	31%

Nalevingspercentage per gemeente en subregio 2017

Gemeente	Aantal aankoopogingen	Correcte naleving	Gemiddelde nalevingspercentage % 2017
Alkmaar	108	30	27,8%
BUCH: Bergen	36	12	33,3%
BUCH: Uitgeest	-	-	-
BUCH: Castricum	34	19	55,9%
BUCH: Heiloo	22	8	36,4%
Den Helder	55	30	54,5%
Heerhugowaard	59	22	37,3%
Hollands Kroon	57	22	38,6%
Hoorn	70	32	45,7%
Koggenland	23	7	30,4%
Langedijk	30	17	56,7%
Medemblik	45	28	62,2%
Opmeer	9	6	66,7%
SED: Stede Broec	14	11	78,6%
SED: Enkhuizen	27	22	81,5%
SED: Drechterland	10	6	60,0%
Schagen	47	14	29,8%
Texel	24	13	54,2%
Totaal	670	299	45%

Nalevingspercentage per sub regio 2015

Sub regio	Aantal bezoeken	Correcte naleving	Gemiddelde nalevingspercentage % 2015
Kop van Noord-Holland	229	69	30%
Noord-Kennemerland	239	83	35%
West-Friesland	227	66	29%
Totaal	695	218	31%

Nalevingspercentage per sub regio 2017

Sub regio	Aantal bezoeken	Correcte naleving	Gemiddelde nalevingspercentage % 2017
Kop van Noord-Holland	183	79	43%
Noord-Kennemerland	289	108	37%
West-Friesland	198	112	57%
Totaal	670	299	45%

Vergelijking Nalevingspercentage regio Noord-Holland Noord

	Aantal bezoeken	Aantal keer naleving	Nalevingspercentage
2013	606	156	26%
2015	695	218	31%
2017	670	299	45%

Vergelijking nalevingspercentage sub regio's

Sub regio	2010/2011	2013	2015	2017
Kop van Noord-Holland	38%	24%	30%	43%
Noord-Kennemerland	33%	32%	35%	37%
West-Friesland	29%	20%	29%	57%

Vergelijking nalevingspercentage per gemeente

Gemeente	2013	2015	2017
Alkmaar	33%	31%	28%
BUCH: Bergen	16%	26%	33%
BUCH: Castricum	30%	14%	56%
BUCH: Heiloo			36%
BUCH: Uitgeest	-	-	-
Den Helder	21%	36%	55%
Drechterland	10%	19%	60%
Enkhuizen	5%	30%	82%
Heerhugowaard	55%	70%	37%
Hollands Kroon	24%	18%	39%
Hoorn	24%	29%	46%
Langedijk	45%	52%	57%

Medemblik	20%	29%	62%
Opmeer	27%	37%	67%
Schagen	28%	31%	30%
Stede Broec	17%	30%	79%
Texel	26%	32%	54%
Totaal	26%	31%	45%

Vergelijking regionaal onderzoek uit 2013, 2015 en 2017 van regio Noord-Holland Noord, per type verkooppunt.

Type verkooppunt	2013	Landelijk (2015)	2015	2017
Cafetaria's	15%	10%	20%	27%
Horeca	19%	16%	25%	35% (36%*)
Jongerencentra	18%	-	75%	-
Slijterijen	22%	33%	45%	65%
Sportkantines	20%	9%	19%	41% (54%**)
Supermarkten	50%	53%	51%	65,5%

* 5 keer was er in de horeca sprake van deur-beleid waardoor de mysteryshoppers niet werden toegelaten tot de gelegenheid. Indien deze gevallen worden meegenomen als correcte naleving dan bedroeg de naleving 35,7%.

** 19 keer was er in de sportkantines sprake van schenktijden-beleid. Indien deze gevallen worden meegenomen als correcte naleving dan bedroeg de naleving 54,1%.

Het totale gemiddelde is landelijk 22% en in regio Noord-Holland Noord 31% in 2015 en 45% in 2017.

Cijfers bij gepleegde interventies (een interventie kan zijn: het vragen naar leeftijd, het vragen naar een identiteitsbewijs, of beide).

Interventies per verkooppunt

Type verkooppunt	Aantal bezoeken 2015	Interventies % 2015	Aantal bezoeken 2017	Interventies % 2017
Cafetaria	107	43 = 40%	100	48 = 48%
Horeca	271	108 = 40%	275	130 = 47%
Jongerencentra	8	5 = 63%	-	-
Slijterijen	74	41 = 55%	81	61 = 75%
Sportkantines	97	30 = 31%	66	37 = 56%
Supermarkten	138	86 = 62%	148	127 = 86%
Totaal	695	313 = 45%	670	403 = 60%

Bijlage 2

Te controleren aspecten Horeca

Controle aspect	Menukaart
Leeftijdsgrens aanduiding aangebracht bij de publiekstoegang	
Aanwezigheid afschrift van de vergunning	
Vergunninghouders in overeenstemming met uittreksel kamer van koophandel	
Aanwezigheid leidinggevende, vermeld op het aanhangsel bij de vergunning	
Situatie in overeenstemming met de omschrijving in de vergunning	
Inrichtingseisen, te denken aan: <ul style="list-style-type: none"> - Hoogte, oppervlakte lokaliteiten - Twee gescheiden toiletgelegenheden - Ventilatie - Ect. 	
Leeftijd personen werkzaam in de horecalokaliteit (als er drank wordt verstrekt, 16 jaar of ouder)	
Uitoefenen niet toegestane bedrijfsactiviteiten	
Verkoop alcohol voor uitsluitend consumptie ter plaatse	
Loketverkoopverbod	
Beperking vanuit verordeningen, bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> - Aanwezigheid sterke drank in bepaalde inrichtingen - Aanwezigheid jongeren op bepaalde tijdstippen 	
Voorschriften/beperkingen uit de vergunning	
Overige wet- en regelgeving (b.v. APV/winkeltijdenwet ect.)	

Te controleren aspecten para commerciële bedrijven

Controle aspect	Menukaart
Leeftijdsgrens aanduiding aangebracht bij de publiekstoegang	-
Aanwezigheid afschrift van de vergunning	-
Vergunninghouders in overeenstemming met uittreksel kamer van koophandel	-
Aanwezigheid leidinggevende, vermeld op het aanhangsel bij de vergunning	-
Situatie in overeenstemming met de omschrijving in de vergunning	-

Inrichtingseisen, te denken aan: <ul style="list-style-type: none"> - Hoogte, oppervlakte lokaliteiten - Twee gescheiden toiletgelegenheden - Ventilatie - Ect. 	-
Leeftijd personen werkzaam in de horecalokaliteit (als er drank wordt verstrekt, 16 jaar of ouder)	
Uitoefenen niet toegestane bedrijfsactiviteiten	-
Verkoop alcohol voor uitsluitend consumptie ter plaatse	-
Loketverkoopverbod	
Beperking vanuit verordeningen, bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> - Schenktijden in para commerciële horeca - Aanwezigheid sterke drank in bepaalde inrichtingen - Aanwezigheid jongeren op bepaalde tijdstippen - Prijsacties 	-
Voorschriften/beperkingen uit de vergunning	
Overige wet- en regelgeving (b.v. APV/winkeltijdenwet ect.)	
Aanwezigheid afschrift van het bestuursreglement	-
Aanwezigheid geregisterde barvrijwilligers	-
Aanwezigheid registratie barvrijwilligers	IVA

Te controleren aspecten slijtersbedrijf met DHW-vergunning

Controle aspect	Menukaart
Leeftijdsgrens aanduiding aangebracht bij de publiekstoegang	
Aanwezigheid afschrift van de vergunning	
Vergunninghouders in overeenstemming met uittreksel Kamer van Koophandel	

Aanwezigheid leidinggevende, vermeld op het aanhangsel bij de vergunning	
Situatie in overeenstemming met de omschrijving in de vergunning	
Geen rechtstreekse verbinding met een nering ruimte	
Personen werkzaam van 16 jaar of ouder (als er drank wordt verstrekt)	
Verkoopverbod voor andere artikelen dan toegestaan, zoals vastgelegd in het Besluit aanvulling omschrijving slijtersbedrijf	
Beperkingen vanuit verordeningen, bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> - Verkoopverbod op bepaalde tijden - Prijsacties 	
Voorschriften/beperkingen uit de vergunning	
Verkoop alcohol voor uitsluitend elders dan ter plaatse, tenzij gratis proeven onder de volgende voorwaarden: <ul style="list-style-type: none"> - Verstrekking door persoon in dienst van het slijtersbedrijf - Op verzoek van de klant - Alcoholhoudende drank verkrijgbaar in het slijtersbedrijf 	
Aanwezigheid in een slijtlokaliteit van een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt (tenzij onder toezicht van persoon van 21 jaar of ouder)	
Overige wet- en regelgeving (b.v. APV/ winkeltijdenwet etc.)	

Bijlage 3

Risicoanalyse tabel

In de risicoanalyse tabel wordt voor diverse settings aangegeven wat risico momenten en locaties zijn waar jongeren alcoholhoudende drank kunnen verkrijgen. Een overzicht van de settings van waaruit dit kan plaatsvinden, zijn in de tabel hieronder geïnventariseerd.

Setting	Risico kenmerken	Locatie(s)	Tijdstip(pen)
Detailhandel	Aankoop door minderjarigen t.b.v. indrinken. Bij bepaalde zaken beperkte naleving.	Supermarkt x ... Slijterij y ...	Vrijdagavond 19.30u-22.00u Zaterdagavond 20.00u-21.00u.
Horeca	Doorschenken bij dronkenschap.	Café x ... Café y ...	Zaterdag 23.00u-04.00u.
Evenementen	Slechte naleving leeftijdsgrens en doorschenken bij dronkenschap.	Evenement x.... Evenement y....	Dag en tijdstip...
Thuis/ouders	Ontbreken van duidelijke afspraken m.b.t. alcohol en uitgaan.	N.v.t.	Geen afgebakend tijdstip.
Sport	Slechte naleving leeftijdsgrens en doorschenken bij dronkenschap.	Voetbalver. x ... Hockeyclub y ...	Toernooien en clubfeesten.
Scholen	Niet naleven leeftijdsgrens en ontbreken van duidelijke regels rondom alcohol tijdens excursies, studiereizen e.d. Gebrek aan handhaving regels.	VO-school x ... VO-school y ...	Schoolfeesten en buitenschoolse activiteiten.
Openbare ruimte	Alcoholgebruik op straat door minderjarigen, openbare dronkenschap en daaraan gerelateerde overlast.	Plein x ... Straat y ...	Vrijdag 19.30u-04.00u. Zaterdag 20.00u-05.00u, vooral tussen 2.00 en 5.00 uur.

Bijlage 4 Quick scan

		Kans op alcohol schenking aan minderjarigen				
		<i>Gering</i>	<i>Klein</i>	<i>Gemiddeld</i>	<i>Groot</i>	<i>Zeer groot</i>
Kans op de aanwezigheid van jongeren	<i>Zeer groot</i>					
	<i>Groot</i>					
	<i>Gemiddeld</i>					
	<i>Laag</i>					
	<i>Zeer laag</i>					

Bijlage 5 Beschikbare sanctie-instrumenten

De DHW kent naast bestaande, ook enkele nieuwe sanctie-instrumenten. Er is onderscheid in bestuursrechtelijke en strafrechtelijke sanctiemogelijkheden:

Bestuursrechtelijk

Bestuurlijke boete

Op basis van artikel 44a van de nieuwe DHW is de burgemeester bevoegd om voor de daarin genoemde overtredingen een bestuurlijke boete op te leggen. Het opmaken van een bestuurlijke boete op basis van de DHW wordt gedaan door een door de burgemeester aangewezen toezichthouder. De bestuurlijke boete is onderdeel van de handhaving in het bestuursrecht. De bestuurlijke boete is een bestraffende sanctie. Dit betekent dat een aantal waarborgen, zoals de plicht tot het geven van cautie, gelden wanneer een bestuursorgaan voornemens is een bestuurlijke boete op te leggen. De hoogte van de bestuurlijke boete is vastgelegd in het Besluit Bestuurlijke boete

Drank- en Horecawet.

De bestuurlijke boete is geschikt voor de handhaving van veel voorkomende en overlast gevende overtredingen in de publieke ruimte en voor lik op stuk beleid. Het is geregeld in artikel 44a van de DHW. Bijna alle overtredingen van de DHW zijn met een bestuurlijke boete aan te pakken, m.u.v. enkele artikelen die strafrechtelijk moeten worden opgepakt. De hoogte van de bestuurlijke boete is bij de DHW afhankelijk van het aantal werknemers van de overtreder (I = minder dan 50 werknemers, II =

50 of meer werknemers) en de aard/zwaarte van de overtreding:

- Categorie A: € 680,- (I) en € 1360,- (II)
- Categorie B: € 1020,- (I) en € 2040,- (II)
- Categorie C: € 1360,- (I) en € 2720,- (II)
- Bij recidive is sprake van verhoging met 50 of 100%.

Er wordt geen bestuurlijke boete opgelegd voor deze artikelen als:

- de overtreding een direct gevaar voor de volksgezondheid of veiligheid van de mens tot gevolg heeft;
- het behaalde economisch voordeel als gevolg van de overtreding aanmerkelijk hoger is dan de bestuurlijke boete;
- de burgemeester artikel 19a toepast;
- de burgemeester een voornemen tot intrekken van de vergunning heeft gedaan.

Proces-verbaal

De artikelen 20 lid 6 en 7, 21 en 45 van de DHW kunnen alleen strafrechtelijk worden afgedaan. Er wordt een proces-verbaal opgemaakt als een overtreding van deze artikelen wordt geconstateerd. Het

Openbaar Ministerie bepaalt de hoogte van de boete.

Intrekken/schorsen DHW-vergunning

De burgemeester kan de DHW-vergunning intrekken op grond van de in artikel 31 van genoemde intrekkingsgronden. Daarnaast kan de vergunning geschorst worden voor maximaal 12 weken op basis van artikel 32 van de DHW.

Toepassen last onder bestuursdwang (incl. stilleggen alcoholverkoop in de detailhandel)

De grondslag voor bestuursdwang door de burgemeester staat omschreven in artikel 125, lid 3 van de

Gemeentewet. Artikel 19a (three strikes out) en artikel 44 (medewerking verlenen aan een toezichthouder) van de DHW geven de burgemeester specifieke bevoegdheid tot het toepassen van bestuursdwang. Onder bestuursdwang wordt verstaan 'het feitelijk handelen door of vanwege een bestuursorgaan tegen hetgeen in strijd met de regels is gedaan, gehouden of nagelaten'. Bestuursdwang wordt toegepast, nadat de overtreder door het bevoegd gezag in de gelegenheid is gesteld om de overtreding en de gevolgen daarvan ongedaan te maken. De kosten van de toegepaste bestuursdwang worden op de overtreder verhaald.

- "Three strikes out": Op basis van artikel 19a van de nieuwe DHW kan de burgemeester de verkoop van zwakalcoholhoudende drank stilleggen voor minimaal 1 week en maximaal 12 weken. Deze sanctie kan worden toegepast als artikel 20 (leeftijdsgrenzen) 3 keer wordt overtreden binnen een periode van 1 jaar.

Sluiting van een horecagelegenheid

Dit is een vorm van bestuursdwang op basis van artikel 174 van de Gemeentewet. Met dit instrument kan een illegale situatie daadwerkelijk worden beëindigd.

Opleggen last onder dwangsom

Op basis van artikel 5:32 van de Algemene Wet Bestuursrecht gelet op artikel 125, lid 3 van de Gemeentewet heeft de burgemeester de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom.

Een dwangsom is de sanctie waarbij de overtreder per tijdseenheid, per overtreding of ineens een geldbedrag verbeurt, indien of zolang de overtreding voortduurt of de gevolgen daarvan niet ongedaan zijn gemaakt. De hoogte van de dwangsom is afhankelijk van de zwaarte van de overtreding.

Verwijderen van bezoekers

Artikel 36 van de DHW geeft de burgemeester de bevoegdheid om personen de toegang tot ruimtes te ontzeggen waar in strijd met de wet alcoholhoudende drank wordt verstrekt.

Bijlage 6 Hotspots Bergen

1. Detailhandel.
Geen hotspots
2. Horeca
Mont Blanc
De Voortgang
't Swintje
3. Evenementen
Woodlands
Jazz & Sail Bergen
Hargen aan Sail
Egmond op z'n kop (Visserijdagen)
Korte baan kermis Egmond aan den Hoef
4. Sport.
Voetbal
Hockey
Tennis
Handbal
5. Scholen
BSG: leerlingen geven zelf schoolfeesten met drank. School zelf organiseert dit niet.
Europese school steeds meer drugsoverlast.
6. Openbare ruimte
Franse Steeg
De Wal